

TECHNISCHE COMMISSIE VOOR VERPLEEGKUNDE

COMMISSION TECHNIQUE DE L'ART INFIRMIER

Vraag 2014/21
Gebruik observatielijst voor
pijn door zorgkundige

02/12/2014

Question 2014/21
Usage d'une liste d'observation
de la douleur par l'aide-
soignant

02/12/2014

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening
Technische Commissie voor Verpleegkunde
Victor Horta plein 40, bus 10 - 1060 Brussel

www.health.fgov.be

Direction générale Soins de Santé

Professions des soins de santé et pratique professionnelle
Commission Technique de l'Art Infirmier
Place Victor Horta 40, bte 10 – 1060 Bruxelles

www.health.fgov.be

VRAAG 2014/21: Gebruik observatielijst voor pijn door zorgkundige

1. Vraag

Een leerkracht die zorgkundigen opleidt, vraagt of een zorgkundige bijgaande observatielijst voor pijn bij de patiënt/resident mag gebruiken en invullen.

De lijst bevat een aantal observaties van gelaatsuitdrukkingen en ander lichamelijk gedrag.

De Technische Commissie voor Verpleegkunde gaf reeds een negatief advies over het gebruik van de visueel-analoge pijsnschaal. Hoort deze schaal daarbij of gaat het om "verandering op fysisch, psychisch, sociaal vlak te observeren en te signaleren binnen de context van de activiteiten van het dagelijks leven (ADL)"?

2. Antwoord

De voorgestelde observatielijst kan beschouwd worden als analoog aan de visueel-analoge schaal (die overigens onderaan de observatielijst is weergegeven).

Het vorige advies van de Technische Commissie Verpleegkunde (2012/05) blijft ook van kracht voor deze schaal.

In de instelling of de praktijk moet voor elke uitgevoerde verpleegkundige handeling een procedure aanwezig zijn. De uitvoerder moet steeds over de nodige competentie, opleiding en/of ervaring beschikken om de betrokken handelingen correct en veilig uit te voeren.

(K.B. 18 juni 1990)

(Indien de verpleegkundige de handelingen die hij moet stellen onvoldoende beheert of niet veilig kan uitvoeren, dient hij te weigeren en dit onmiddellijk te melden aan zijn hiërarchische overste en de opdrachtgevende arts, zodat zij de nodige schikkingen kunnen nemen voor de uitvoering en continuïteit van de zorgen.

Men mag van een verpleegkundige verwachten dat hij de courante verstrekkingen en handelingen op zijn dienst of functie correct en veilig kan toepassen. Cfr. Ministeriële omzendbrief van 19 juli 2007).

QUESTION 2014/21 : Usage d'une liste d'observation de la douleur par l'aide-soignant

1. Question

Un enseignant formant des aides-soignants demande si l'aide-soignant peut utiliser et remplir une liste d'observation de la douleur chez le patient /résident qu'il annexera ensuite au dossier du patient.

La liste comprend un nombre d'observations, des expressions faciales ainsi que d'autres comportements physiques.

La Commission technique de l'art infirmier a déjà rendu un avis négatif sur l'usage d'une échelle visuelle analogique concernant ce sujet. Est-ce que cette échelle fait partie du même système ou est-ce l'application: "Observer et signaler les changements chez le patient/résident sur les plans physique, psychique et social, dans le contexte des activités de la vie quotidienne (A.V.Q.) » ?

2. Réponse

La liste d'observation présentée peut être considérée comme l'analogue de l'échelle visuelle-analogique (qui est d'ailleurs représentée en bas de la liste).

L'avis précédent de la CTAI (2012/05) reste donc d'application pour cette échelle.

Pour chaque prestation infirmière l'institution ou la pratique doit avoir une procédure. L'exécuteur doit avoir à chaque instant la compétence, la formation et/ou l'expérience nécessaire pour effectuer les actes envisagés correctement et en toute sécurité.

(A.R. du 18 juin 1990)

(Lorsqu'il est demandé à un infirmier d'effectuer des actes qu'il ne maîtrise pas suffisamment ou qu'il n'est pas en mesure d'effectuer en toute sécurité, celui-ci doit refuser et en informer immédiatement son supérieur hiérarchique ainsi que le médecin qui l'a chargé de cette tâche, de sorte qu'ils peuvent trouver une solution pour l'exécution et garantir la continuité des soins.

On peut attendre d'un infirmier qu'il puisse effectuer correctement et en toute sécurité les prestations et les actes courants dans son service ou dans le cadre de sa fonction. Cfr. Circulaire ministérielle du 19 juillet 2007).

Marc Van Bouwelen

Voorzitter
Technische Commissie voor Verpleegkunde

Président
Commission technique de l'art infirmier

Bijlage 1 / Annexe 1

<p>CRA platform 050 37 19 77 pijnfunctie@az-brugge.be 050 46 21 59 (aug. 2005)</p> <p>Observeren de persoon tijdens de dagelijksse zorg. Soor de pijn gedrag bij rust en / of bij beweging. Soor pijn gedrag bij rust en / of bij beweging: (1)afwezig (2)occasioneel (3)aanhoudend, sterke en duur in beweging: (1)afwezig (2)vluchig (3)aanhoudend</p> <p>Observeren de persoon tijdens de dagelijksse zorg. Soor de pijn gedrag bij rust en / of bij beweging. Soor pijn gedrag in rust: (1)afwezig (2)occasioneel (3)aanhoudend, sterke en duur in beweging: (1)afwezig (2)vluchig (3)aanhoudend</p> <p>De deelscores samenvatten → TOTAAL</p> <p>kolom R = bij rust, B = bij beweging</p> <p>Omtrekken in het rooster het cijfer vid totale pijn score</p> <p>Zo u de persoon kent, categorie 6 scoren met ja of nee</p>	BIJLAGE 5: PIJNGEDRAG OBSERVATIE SCHAAL												
	naam:	dag/uur paraaf											
<p>1. Pijngezicht grimas, gefronste wenkbrauwen</p> <p>2 herhaald 1 occasioneel bij rust 0 afwezig</p> <p>2 aanhoudend 1 vluchig bij beweging 0 afwezig</p>		2	2	2	2	2	2	2					
		1	1	1	1	1	1	1					
		0	0	0	0	0	0	0					
<p>2. Verkrampen handen / lichaam verstarren, steunen, afschermen, optrekken</p> <p>2 herhaald 1 occasioneel bij rust 0 afwezig</p> <p>2 aanhoudend 1 vluchig bij beweging 0 afwezig</p>		2	2	2	2	2	2	2					
		1	1	1	1	1	1	1					
		0	0	0	0	0	0	0					
<p>3. Onrust handen / lichaam nerves bewegen, schommelen, wrijven pijn regio</p> <p>2 herhaald 1 occasioneel bij rust 0 afwezig</p> <p>2 aanhoudend 1 vluchig bij beweging 0 afwezig</p>		2	2	2	2	2	2	2					
		1	1	1	1	1	1	1					
		0	0	0	0	0	0	0					
<p>4. Pijnwoorden met negatieve emotie "Dat doet pijn! " "Aaach! " "Stop er mee! " "Vloek!"</p> <p>2 herhaald 1 occasioneel bij rust 0 afwezig</p> <p>2 aanhoudend 1 vluchig bij beweging 0 afwezig</p>		2	2	2	2	2	2	2					
		1	1	1	1	1	1	1					
		0	0	0	0	0	0	0					
<p>5. Pijngeluiden kreunen, zuchten, huilen, snikken</p> <p>2 herhaald 1 occasioneel bij rust 0 afwezig</p> <p>2 aanhoudend 1 vluchig bij beweging 0 afwezig</p>		2	2	2	2	2	2	2					
		1	1	1	1	1	1	1					
		0	0	0	0	0	0	0					
<p>De deelscores samenvatten → TOTAAL</p> <p>kolom R = bij rust, B = bij beweging</p> <p>Omtrekken in het rooster het cijfer vid totale pijn score</p> <p>rapporteer vanaf matige pijn in rust en / of matige pijn in beweging</p>		R	B	R	B	R	B	R	B	R	B	R	B
		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
		9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
		8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
		7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
		5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<p>6. Verandering routine</p> <p>Interpersoonlijke contacten: agressie, terugtrekken</p> <p>Activiteitenpatroon: eten, slapen, toenemend verdwalen</p> <p>Mentale status: wenen, irritatie</p> <p>JA = huidige gedrag is anders dan het gebruikelijke gedrag NEE = geen gedragsverandering of routinegedrag niet door pijn vb. schommelen bij dementerende persoon</p>		JA NEE	JA NEE										

AUTEURS: HANS BOGAERT, CRA WZC HUIZE VAN ZUYLEN, OCMW BRUGGE; LUT DEPOORTER, CRA WZC ST-JOZEF, OOSTKAMP; NIEK VERVAECK, PZ-ARTS PZ-NWVL; BEA TEMMERMAN, GERICATER AZ ST-JAN BRUGGE